

БІЗНЕС ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

Актуальність проблеми. У сучасному світі, де усе розвивається зі шаленими темпами, бізнес посідає вагоме місце у суспільстві. Бізнес можна розглядати як економічний феномен, який перетворився у так званий специфічний соціальний інститут, який забезпечує структурний взаємозв'язок соціоекономічних, соціополітичних та соціокультурних інтересів різноманітних незалежних груп сучасного суспільства, тому бізнес повинен бути корпоративно соціально відповідальним перед суспільством.

Поєднання слів «мораль» і «господарювання» цікавило людство давно, ще сам Арістотель говорив про, правильно і вміло господарювати, принести добробут не тільки собі а й людям, є корисним, але вимагає певних добродесностей.

Метою роботи є висвітлити основні аспекти становлення та розвитку бізнесу як соціального явища.

Над даною темою працювали як іноземні, так і вітчизняні дослідники, такі як: Єфіменко С. А., Гутніна Т. О., Гончарук Т. В., Шумка М. Л., Джеймс В.

Люди відкривають свій власний бізнес з різних причин, хтось намагається бути незалежним, деякі прагнуть збагатитися, когось доля заставляє таким чином «виживати». Але усіх поєднує – прибуток.

Ще з давніх часів люди почали задумуватися над роллю багатства у їхньому житті. Тому античні філософи розглядали багатство з різних точок зору, наприклад, Арістотель запевняв, що щастя не вимірюється у грошах, благородному походженню чи в удачі, а у вихованій поведінці не зважаючи на усі обставини.

Бізнес є специфічним видом людської діяльності, що актуалізується за допомогою соціальної взаємодії, заснованої на принципі усвідомлення особистої відповідальності за результати своєї діяльності і мотивується прагненням до отримання прибутку, де успіх вимірюється не тільки матеріально-технологічними й управлінськими досягненнями, а й демократичною перебудовою соціально-політичних структур та рівнем соціального престижу [1].

Бізнес являє собою не тільки від економічної діяльності, але і спосіб раціонального буття людини, її ставлення до світу та прагнення до його перетворення, висловлене через систему цілеспрямованого прямого або опосередкованого впливу на формування інтерсуб'єктивних соціальних процесів за допомогою специфічних методів, засобів та механізмів соціальної взаємодії.

Етика підприємництва – це специфічний вид професійної етики. Її особливість визначається тим, що етика бізнесу покликана вивчати не тільки мораль підприємців, менеджерів та рядових працівників ринкового господарства, але і «поведінку» фірм, підприємств і установ, які отримують прибуток, зокрема, рівень їх соціальної відповідальності [2].

Варто згадати про філософію прагматизму, саме з цього напрямку й виникла етика підприємства. Основоположниками цього напрямку вважаються Чарльз Сандерс Пірс та психолог Вільям Джеймс. Прагматизм в перекладі з грецької означає – «дія, справа».

Одним із головних постулатів прагматичної ділової етики є положення про моральну ситуацію, яка завжди є неповторною, унікальною, а тому всякий раз вимагає від людини нового рішення, різного вибору поведінки. Вибір поведінки, з точки зору прагматизму, – це вибір засобів для досягнення успіху в наявній ситуації. Під поведінкою прагматисти розуміють наслідування людиною середовища з метою успішного пристосування до нього.

Саме Джеймс висвітлював прагматизм як метод. Тому він і інші представники були впевнені в тому, що коли в процесі філософського дослідження ми, схилиємось на різні положення, одержуємо той самий ефект, то це є підтвердженням того, що між тими положеннями нема великої відмінності, несхожість суто в словах. Тому вони запевняли, що у будь-якій дії у бізнесі особливо важливе значення має кінцевий результат. А те як саме цей результат отримувався і у який спосіб це вже другорядне.

Філософія прагматизму найбільш відповідає людям з аналітичним мисленням, тим, які прагнуть перевести вивірені теоретичні положення саме у площину практичної дії, а не діють за принципом «користь понад усе», навіть у випадку, якщо ця користь має ілюзорний характер. Мова прагматичної філософії повинна бути чіткою, ясною, виваженою, як будь-яка справа, яка логічно продумана і завершена позитивним результатом [3].

Ідеї філософії прагматизму лягли в основу економічного пізнання. Так, професор В. В. Ільїн у відомій праці «Метафізика економіки» цілком слушно зазначає, що сенсом життя є дійсно справа та дія, а істинним вважається те знання, яке веде до успішної діяльності, до поставленої мети [4].

Як висновок можна сказати, що феномен бізнесу як соціального явища, є недостатньо вивченим на даний момент. Але слід виділити, що бізнес діяльність можлива тільки в межах суспільства. Бізнес став важливою частиною життя суспільства.

Література

1. Єфіменко С. А. Соціально-філософські основи бізнесу у контексті сучасного громадянського суспільства: дис. канд. філос. наук: 09.00.03 / Єфіменко Сергій Анатолійович. Одеса, 2016. 223 с. <http://www.pdpu.edu.ua/doc/vr/efimenko/dis.pdf>
2. Гутніна Т. О. Моральна регуляція підприємницької діяльності. Філософія державного управління : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. держ. упр.: спец. 25.00.02 «Філософія державного управління» / Гутніна Тетяна Олексіївна. Київ, 2000. 61 с. http://academy.gov.ua/NMKD/library_nadu/Avtoreferat/1c983030-3eae-
3. Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Основні ідеї прагматизму: істинність чи корисність. Тернопіль, 2010. С. 326–332. <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/20001/1/%D0%9E%D0%A1%D0%9D%20%D0%9F%D0%A0%D0%90%D0%93%D>

0%9C%D0%90%D0%A2%D0%98%D0%97%D0%9C%D0%A3%20%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%98%D0%9D%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC%D0%A7%D0%98%20%D0%9A%D0%9E%D0%A0%D0%98%D0%A1%D0%9D%D0%86%D0%A1%D0%A2%D0%AC.PDF

4. Джеймс В. Прагматизм/В. Джеймс. – К.: Альтернатива, 2000.144с.
5. Шумка М. Л. Феномен сучасного підприємця / Українська наука: минуле, сучасне, майбутнє. Щорічник. Тернопіль: Збруч, 2002. – С. 51-57.
6. Гончарук Т. В., Шумка М. Л. Портретна характеристика сучасного підприємця. / Матеріали Міжнародних філософсько-економічних читань 10-11 червня 2008 року, Львів. С. 282-290.
7. Шумка М. Л. Етичні принципи державного управління доби Нового часу та Просвітництва / Матеріали науково-практичного семінару 18-19 листопада 2010 року, Тернопіль. С. 207-210.
8. Шумка М. Л. Етична культура управління: історико-філософський аналіз. / Світоглядні та соціокультурні засади формування модерної нації. Тернопіль: Економічна думка, 2012. – С. 11-118.
9. Гончарук-Чолач Т.В., Джугла Н.В. Політична соціологія: навчальний посібник / За ред. Гончарук-Чолач Т.В. Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр «Економічна думка THEU», 2018. 250 с.

*Шелетин Олег
студент гр. Пол - 21*

УКРАЇНА І РОСІЯ: ЦИВІЛІЗАЦІЙНІ, ГЕОПОЛІТИЧНІ ТА ГЕОКУЛЬТУРНІ ВІДМІННОСТІ.

В умовах україно-російської війни надзвичайно актуальним стало питання відмінності між Україною та Росією, адже завжди багато хто вважав, що ці народи є «братніми». Від часу здобуття незалежності, північно-східний сусід ніколи не розглядався, як ворог, а скоріше навпаки – як стратегічний партнер. Але як показує історія, Росія завжди була для України окупантом та гнобителем. Російські війська були введені на територію України під приводом захисту російськомовного населення від злих бандерівців. Під час так званого «Сталінського» режиму було винищено мільйони українців голодоморами, репресіями, війною. Століттями наша країна знаходилась під гнітом Російської імперії, і тепер, нарешті здобувши таку бажану незалежність, український народ має стати нацією, а Україна – самостійною соборною державою.

Актуальність: надзвичайно важливо розуміти, ким насправді є для нас росіяни і чим ми від них відрізняємось. Ця тема є цікавою і пізнавальною, насамперед для молодого покоління, яке є майбутніми творцями української державності, і яке не має права повторювати помилок попередніх поколінь, бо хто не знає своєї історії, той не має майбутнього.

Об'єктом дослідження є український та російський народ.

Предметом дослідження є особливості цивілізаційних, геополітичних та геокультурних відмінностей українського та російського народів. В результаті розвитку цивілізації виникла необхідність встановлення політичної влади над певною територією, а також формування зовнішньополітичних відносин між різними державами. Цей процес в сучасному світі отримав назву геополітика. Разом з тим формувалися загальнолюдські норми і цінності, звичаї і традиції, які отримали назву геокультура. Кожна цивілізаційна спільнота має свої особливості геокультури та геополітики, які відіграють важливу роль у житті народів, оскільки від цих особливостей залежить можливість розвитку держави та успішність зовнішньополітичних відносин, рівень довіри до офіційної влади як на міжнародній арені, так і всередині країни. У своєму дослідженні маю на меті проаналізувати цивілізаційні, геополітичні та геокультурні відмінності Росії та України, які можна розглядати як з історичної точки зору, так і на фоні сучасних подій, а також підтвердити або спростувати твердження «Україна і Росія – один народ», і створити цілісну картину сучасних відносин цих держав. Щоб краще зрозуміти різницю між російським та українським народами, потрібно заглибитись в історію та проаналізувати етапи формування цих держав.

Україна розташована в центральній частині Європи і завжди перебувала якщо не в центрі європейських історичних подій, то під їх постійним безпосереднім впливом ще від часів Київської Русі, яка була однією з найрозвиненіших держав того часу. Європейські правителі приїжджали в Київ переймати культуру та традиції, становлення яких відбувалося під впливом вихідців із Скандинавії (варягів). Провідною релігією на Русі було християнство, яке стало поштовхом для розвитку писемності, літератури, архітектури та мистецтва загалом. Київ став головним політичним центром Східної Європи в той час, коли на місці сучасної Москви були непрохідні болота. Але згодом суперництво регіональних правителів призвело до послаблення української держави.

«Без України Росія перестала бути євразійською імперією. Без України Росія все ще може боротися за імперський статус, але тоді вона стала б в основному азійською імперською державою, і більш за все була втягнута у виснажливі конфлікти із піднімаючою голову Середньою Азією», – відмічав Бжезінський [1, ст. 62].

Українці ж ніколи не зазіхали на чужу територію, а навпаки – їм завжди доводилось оборонятись від окупантів, як зі сходу, так і з заходу. Для українців найважливішими цінностями завжди були сім'я, діти і рідна земля. Спочатку козакі відбивали наступні східних племен, потім гайдамаки боролись з гнітом польських правителів. На початку 20 століття відбулось проголошення кількох українських державних формувань, які так і не змогли закріпитись. З часу розпаду Київської Русі українці постійно об'єднувались у боротьбі з ворогами, але їх завжди було легко посварити між собою. У вирішальний момент або не знаходилося єдиного лідера, готового взяти на себе відповідальність за українську державу, або при наявності лідера на заваді ставали внутрішні протистояння, особисті інтереси ставали вище загальнодержавних.

Росіяни ж, значачи таку «особливість» українського народу, завжди знаходили методи для розпалювання протистоянь всередині нашого суспільства, а коли українці все ж об'єднувались і знаходили єдиного Провідника - його знищували. Натомість запускала ідея «братніх народів» України, Білорусі, Росії, де остання мала панувати над двома іншими. Все це робиться з однією метою – підкорити український народ. Гречанинов В. О. у своїй праці «Проблеми військової безпеки України» зазначає: « Напевно, тільки одна Росія з провідних країн світу в своїх діючих доктринальних документах зберегла і «удосконалила» різнолике поняття «противник». Тепер Росія розглядає такі трактування про «ворога»: «віртуальний противник», «ймовірний противник» і «реальний противник» [3 с.40]. Тому можна стверджувати, що Росія завжди була і є країною-агресором, її основними цінностями є територія, як своя, так і завойована; держава та служіння цій державі, а також гордість за свою країну, але разом з тим відсутність будь-яких предметів гордості у кожного окремо взятого громадянина. Росія має надмір людського матеріалу [4 с.10], який безжально і бездумно використовувався військовими командирами та політиками всіх часів. Таке російське відношення до свого простору і свого населення могло колись давати певні позитивні наслідки, але на загал дає цілковитий брак почуття відповідальності за свої злочини.. На сьогоднішній день протистояння продовжується, зокрема Україна програє інформаційну війну, яка є важливим складником загальної, так званої «гібридної війни». Це проявляється у тому, що Кремль розносить свою інформацію по всьому світу, а Україна не в змозі навіть в середині країни повністю обмежити людей від проросійської пропаганди, а світова спільнота не отримує об'єктивної інформації з українських джерел. В результаті лідери іноземних держав дезорієнтовані, а деякі навіть стають на бік Росії, багато хто просто не хоче бачити україно-російського протистояння. Але з плином часу всі приходять до розуміння справжніх причин і можливих наслідків цього конфлікту.